

מרכז בגין-סאדאת למחקרים אסטרטגיים

הפתרון הסופי על-פי חמאס

מאת ד"ר (סא"ל מיל') שאול ברטל

מבט מבס"א, מס' 2,258, 24 בינואר, 2024

תקציר: מחבלי החמאס והג'האד האסלאמי דאגו להנציח את כניסתם לקיבוצי העוטף בין היתר באמצעות כתובות כגון גדודי אלקסאם או פלוגות ירושלים. אך ישנה כתובת נוספת שנמצאה בחלק מהבתים ומנציחה דווקא את סיד קטב. הנצחה זו אינה מקרית ומקורה בתפיסת העולם האנטישמית המוצהרת של סיד קטב כפי שהיא באה לידי ביטוי במאמר המרכזי בספר "מלחמתנו ביהודים" שכתב בתחילת שנות החמישים. חמאס אימץ באמנתו מוטיבים אנטישמיים קלאסיים כמו את הפרוטוקולים של זקני ציון. אימוץ האידיאולוגיה של סיד קטב ביחס ליהודים משמעותה היא שאיפה להשמדתם, בדומה לנאצים. השואה נתפסת כעונש שאללה נתן ליהודים בשל חטאיהם, ועתה הגיע תורם של עבדיו המוסלמים להמשיך בהשמדת העם היהודי. זוהי תמצית התפיסה של האנטישמיות האסלאמית הרווחת בקרב תומכי חמאס והאחים המוסלמים ואינה קשורה להקמת מדינת ישראל אלא לתפיסה קוסמית של מאבק נצחי בין היהודים כמייצגי השטן לבין המוסלמים כמייצגי האמת האלוהית. המלחמה בין ישראל לבין חמאס אינה מלחמה לאומית על שחרור אדמה אלא מלחמת דת בדומה למלחמות הדת באירופה בימי הביניים.

המלחמה מול חמאס שהחלה ב-7 באוקטובר 2023 חשפה אמת מטרידה. אין מדובר במלחמה לאומית שבה המטרה היא לשחרר שטח משלטון זר, אחרת חמאס היו מנסים להיאחז בשטח שכבשו ולהציב דרישות לאומיות קבילות. את הרוע והאכזריות שהפגינו פעילי חמאס - אונס נשים, רצח תינוקות, עריפת ראשים, שריפת אנשים חיים - אפשר להסביר בטוטאליות של הרוע. בדיעבד הבינו בחמאס כי התגאות במעשים אלו פוגעת בתדמית הארגון, והחלו לטעון כמו צאלח אלערורי, סגן ראש הארגון כי הטבח בוצע על-ידי תושבי עזה שהגיעו אחרי לוחמי הארגון ובזזו את הקיבוצים, וכי לוחמי חמאס ירו רק בכוחות חמושים. העדויות, הסרטונים והתמונות הקיימות מציגים מציאות אחרת. האחרונים ששרפו יהודים חיים היו הנאצים. לכן צריך לחזור אחורה בזמן כדי להבין כיצד ניתן להסביר זאת?

ביולי 1937 פורסמה חוברת של כשלושים עמודים שחוברה כנראה על-ידי המופתי, חאג' מחמד אמין אלחסיני ועסקה באסלאם וביהודים. הטקסט כפי שהגדירו החוקר הגרמני מתיאס קונצל (Matthias Kuntzel) הוא הבסיס לאנטישמיות האסלאמית. בטקסט ישנו תיאור מפורט של כל האזכורים השליליים העוסקים ביהודים מהקראן והחדית', והוא מאשים את היהודים גם בהריגת הנביא מחמד באמצעות חתיכת בשר כבש מורעל. מחמד אומנם נגס נגיסה בבשר המורעל זה לא הוביל למותו המייד, אך משהו מהרעל

חלחל, ולפי חדית' המובא בחוברת הדבר הוביל למותו. החוברת הופכת אירועים נקודתיים מתקופת הנביא מחמד בחצי האי ערב למשנה אנטישמית סדורה לפיה היהודים הם אויבי האל ומשרתי השטן ולפיכך חובה על המאמינים להשמידם. במילות הסיכום של המופתי: "ראוי שהמוסלמים ידעו כי אללה יתעלה לא מסר בספרו הקראן את מעשי היהודים, את פשעיהם שפשעו כלפי נביאיהם ואת סילוף הספרים האלוהיים שהורדו אליהם (מהשמיים) והוא אללה לא הודיע על איבתם לשליח ולמאמינים אלא כדי שיהיו עבדי אללה המאמינים זהירים בכל משמעות המילה מפני מלכודות היהודים ופיתוייהם. ושיפעלו בכל כוחם כדי להכשיל את מאמצייהם ולהדוף את מזימותיהם חזרה אליהם."

בגיליון הראשון של אלקסאמיון שפורסם באפריל 2007 (גיליון רשמי של גדודי עז אלדין אלקסאם, הזרוע הצבאית של ארגון החמאס) חלקו כבוד למופתי חאג' מחמד אמין אלחסיני כאבי המאבק הפלסטיני ביהודים. במאמר הזכר חלקו של המופתי במרד רשיד עלי אלכילאני בעיראק בשנת 1941. הם לא הזכירו את חלקו של המופתי בפרהוד אך כן הזכירו את איבתו הרבה ליהודים. הפרהוד שפרץ ב-1-2 ביוני 1941 בבגדאד, הוא אחד הפוגרומים המוכרים ביותר שקרו בעולם הערבי. בפוגרום זה נרצחו במשך שלושים שעות בין 180 ל-1,000 יהודים. תיאורי הפוגרום מזכירים במידה רבה את תיאורי הקורבנות מ-7 באוקטובר 2023. ילדים יהודים נשחטו ונשים נאנסו מול בני משפחתם.¹ יהודי עיראק לא נרצחו כי היו "ציונים" או ישבו ב"שטח כבוש". הם נרצחו כי הם היו יהודים ולפי האידיאולוגיה שהטיף אליה המופתי ששהה בעיראק בסמוך למועד הפוגרום - דינם מוות. הסופר אלי עמיר, יליד בגדאד שחווה את הפרהוד יכול היה להצהיר שהטבח של 7 באוקטובר דומה להפליא לזה של הפרהוד.

לאחר מרד רשיד עלי אל-כילאני נמלט המופתי לגרמניה והיה ידיד אישי של היינריך הימלר, מפקד הגסטפו ושר הפנים הגרמני שתתם רבות ליישום הפתרון הסופי, וכן של אלפרד רוזנברג, מייסד המכון לחקר בעיית היהודים בפרנקפורט. מפגשו ההיסטורי עם היטלר תועד בהרחבה בערוצי התעמולה הגרמנים. לאחר המלחמה הסגיר עצמו המופתי לצרפת ועל אף שיוגוסלביה הכריזה עליו כפושע מלחמה בשל פשעיו בבלקן, בהם נטלו חלק מוסלמים ששירתו תחת הוורמכט, הצליח לברוח והגיע לקהיר. ב-1946 כשהוקם סניף האחים המוסלמים בפלסטין המנדטורית מונה המופתי, על-אף ששהה בגלות באותה עת, לעמוד בראשו. חמאס התפתח כאמור מתוך האחים המוסלמים.

אולם מי ששכלל את שנאת היהודים והצדקת רציחתם הוא סיד קטב ששמו התנוסס בין שאר השמות בבתייה ההרוסים של בארי. סיד קטב (1906-1966) היה אחד מראשי האחים המוסלמים במצרים בשנות החמישים והשישים עד תלייתו ב-1966. בספר פרי עטו *מלחמתנו ביהודים* הסביר קטב את הדינמיקה של השמדת היהודים. "הסיפורים של שחיתותם [של היהודים] חוזרים על עצמם וכך גם השפלותיהם וגירושיהם. בכל פעם שבני ישראל חזרו להשחית בארץ הם קיבלו את עונשם והמסורת (סונה) קובעת בנחרצות, 'ואולם אם תשובו לסורכם נשוב גם אננו.' היהודים אכן חזרו לנהוג בשחיתות, לכן האלוהים מסר את השררה עליהם לידי המוסלמים והללו הוציאו את היהודים מכל חצי האי ערב... אחר כך חזרו להשחית, לכן [אלוהים] השליט עליהם עבדים אחרים. כך היה עד העת החדשה, כאשר השליט עליהם את היטלר. הנה היום חזרו [היהודים] פעם נוספת לעשות את הרע בהקמת ישראל, אשר הביאה סבל ואסונות על הערבים, בעלי האדמה לכן אלוהים ישית עליהם עונש נורא מכל, שיגשים את הבטחת האלוהים החד משמעית: 'ואולם אם תשובו לסורכם נשוב גם אננו.' [הבטחה] זו הולמת את נוהג האלוהים בעולם. נוהג שאיננו משתנה וזה יקרה בקרוב."

היהודים לפי קטב הם האויב הנצחי של האסלאם. אויב שמנסה לפגוע באמונה המוסלמית ובעדת המאמינים מרגע היווסדה. לפיכך השמדת היהודים אינה רק עניין של מאבק לאומי על שטח אדמה כזה או אחר אלא כמעט ציווי אלוהי. ברוח זו הלך גם עבדאללה יוסף עזאם בספרו *אלסרטן אלאחמר - הסרטן האדום*. עזאם, אף הוא

מהאחים המוסלמים, יליד סילת אלחרת'יה בנפת ג'נין שילב בספריו את הפרוטוקולים של זקני ציון וראה ביהודים אויב נצחי של המוסלמים באשר הם. מאוחר יותר בשנות השמונים ייסד עזאם יחד עם אסמה בן לאדן את ארגון אלקעידה והשתתף במלחמה באפגניסטן. עזאם חוסל ב-24 בנובמבר 1989. אף השיח' יוסף אלקרצ'אוי שנפטר לפני כשנה הגדיר את היהודים כחלק מאויבי הסדר האסלאמי והקדיש להם פרק מכובד בספרו. תפיסת היהודים כמשרתי השטן והרוע בעולם היא תפיסה אנטישמית שהפכה לנפוצה בפרסומים שונים של האחים המוסלמים מאז שנות החמישים. תפיסה זו מצאה את ביטוייה גם באמנת חמאס שפורסמה באוגוסט 1988.

"תנועת ההתנגדות האסלאמית קוראת לעמים הערביים והאסלאמיים לפעול באורח רציני ועקשני כדי למנוע את ביצועה של התוכנית המפחידה הזו, ולהזהיר את ההמונים מפני הסכנה הנובעת מהיציאה ממעגל הסכסוך עם הציונות. שכן היום זו פלסטין ומחר זו ארץ אחרת או ארצות אחרות, שהרי אין גבולות לתוכנית הציונית. אחרי פלסטין שואפים [הציונים] להתפשט מן הנילוס ועד הפרת, ולאחר שיאכלו את האזור שאליו הגיעו ישאפו להתפשטות נוספת, וכך הלאה. תוכניתם [משתקפת] בפרוטוקולים של זקני ציון", ואין [כהתנהגותם] בהווה כדי להעיד על דברנו." (סעיף 32).

באופן אבסורדי דווקא תנועה שרואה בפושע המלחמה הנאצי חאג' מחמד אמין אלחסיני את מייסד האחים המוסלמים בפלסטין, מאשימה באמנתה את היהודים בנאציזם. "אין מנוס מלרכז את כל הכוחות והמאמצים כדי להתייצב מול הפלישה הנאצית הטטארית הזדונית הזאת. אחרת יאבדו ארצות מולדת, ייעקרו התושבים, תפשה השחיתות על פני האדמה וייהרסו כל ערכי הדת. על כל אחד לדעת שהוא אחראי בפני אללה." (סעיף 32).

ניתן לומר שארגון החמאס כיום, דוגל ביישום הפתרון הסופי הכולל את השמדת העם היהודי. כך למשל בפרסום רשמי של ארגון חמאס (גיליון אלקסאמיון, אוגוסט 2007), מנציחה חמאס את ג'מאל כחיל המכונה "ג'זאר אליהוד" (שוחט היהודים). כחיל תושב רצועת עזה במקור היה אחד מראשי עז אדין אלקסאם הזרוע הצבאית של חמאס ברצועת עזה. כחיל ביצע שורה של פיגועי טרור. בטורים שהוקדשו לזכרו צוין שתרם רבות לפיגועי הטרור בשנות התשעים (שנים של אופטימיות זהירה בשל הסכמי אוסלו) עד למותו ב-1995. מדובר בביטאון רשמי של גדודי עז אדין אלקסאם ולא סתם בחרו להדגיש שהוא שוחט היהודים ולא הישראלים או הציונים. זוהי כאמור רק דוגמה אחת מני רבות. מעשי הטבח של ה-7 באוקטובר אינם תאונת עבודה של ארגון החמאס אלא חלק ממשנה סדורה של רצח עם שארגון החמאס דוגל בה מאז היווסדו. לא סתם הנציחו מחבלי החמאס את שמו של סייד קטב על בתי בארי השרופים. מלחמתם היא הרי ביהודים.

ד"ר (סא"ל מיל') שאול ברטל הוא חוקר בכיר במרכז בס"א ועמית מחקר במרכז ללימודי המזרח באוניברסיטת ליסבון (Instituto do Oriente (IO) at the University of Lisbon) במהלך שירותו הצבאי שירת במגוון תפקידים ביהודה ושומרון. לימד במחלקה לתולדות המזרח התיכון ובמחלקה למדעי המדינה.

¹ <https://www.ynet.co.il/entertainment/article/yokra13732980>